

מעודכן לאוגוסט 2018

הנחיות לכתיבת עבודת מחקר (תזה)

לפני הגשת עבודת התזה למנחה ולקוראים, קראו היטב את כל העבודה מתחילתה עד סופה ברצף, ושימו לב לכל משפט, מילה ואות. הימנעו מחזרות, תקנו את שגיאות ההקלדה, בטלו רווחים שאינם במקומם והוסיפו סימני פיסוק במקומות הדרושים. כדי לשפוט את תוכנה של עבודת תזה, על הקוראים להיות מסוגלים להבינה. כאשר העבודה אינה כתובה בשפה תקינה או אינה ערוכה לפי הכללים, קשה להבין את הרעיונות המובעים בה. לכן יש להקפיד הקפדה יתרה על העריכה הלשונית והגרפית של העבודה, על מראי מקומות, ציטוטים ורשימה ביבליוגרפית לפי כללי ה-APA.

היקף העבודה לא יעלה על 80 עמודים מודפסים למחקר כמותי ולא יעלה על 100 עמודים למחקר איכותני (לא כולל שער, תוכן וביבליוגרפיה). חובה למספר את העמודים. אין למספר את עמודי השער, התוכן והתקציר.

בהמשך מפורטים החלקים השונים של עבודת התזה, ולאחר מכן ניתנות הנחיות הנוגעות לכללי ציטוט ביבליוגרפיים ולהדפסת העבודה.

סדר עריכת העבודה

שער חיצוני בעברית (כריכה בקרטון)	ללא מספור
שער פנימי בעברית הזהה לשער החיצוני	ללא מספור
שם המנחה/ים	ללא מספור
הבעת תודה	ללא מספור
תוכן העניינים	ללא מספור
רשימת קיצורים, לוחות, טבלאות (אם יש)	ללא מספור
תקציר בעברית	באותיות עבריות
מבוא	בספרות רגילות
גוף העבודה (פירוט הפרקים)	בספרות רגילות
דיון ומסקנות	בספרות רגילות
רשימה ביבליוגרפית	בספרות רגילות
נספחים (אם יש)	בספרות רגילות
תקציר באנגלית	בספרות רומיות
שם המנחה באנגלית	ללא מספור
שער פנימי באנגלית הזהה לשער החיצוני	ללא מספור
שער חיצוני באנגלית (כריכה בקרטון)	ללא מספור

1. העמודים הראשונים של עבודת התזה

א. העבודה כוללת **שערים בעברית ובאנגלית** על גבי הכריכה. ראו דוגמה

דוגמה לשער קדמי לעבודת הגמר (בעברית)

אוניברסיטת בר-אילן

הנושא בעברית

שם הסטודנט
(שם פרטי+שם משפחה)

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת התואר מוסמך
בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי וייספלד של אוניברסיטת בר-אילן

שנה עברית

רמת גן

דוגמה לשער אחורי לעבודת הגמר (באנגלית)

Bar-Ilan University

Title of Thesis

Student's name

(first name+family name)

Submitted for partial fulfillment of the requirements of the Master's Degree
in Social Work, Bar-Ilan University, the Louis and Gabi Weisfeld School of

Ramat Gan, Israel

Year

*שימו לב באנגלית יש לכתוב באותיות גדולות את האות הראשונה בכל מילה מלבד מילות חיבור.

ב. אחרי השערים על גבי הכריכה מופיעים **שערים פנימיים** זהים לחיצוניים.

ג. אחרי השער הפנימי בעברית מופיע **דף עם שם המנחה בעברית** בנוסח הזה:

עבודה זו נעשתה בהדרכת/ם של _____ מבית הספר לע"ש ע"ש לואיס וגבי וייספלד של אוניברסיטת בר-אילן

אחרי השער הפנימי באנגלית מופיע **דף עם שם המנחה באנגלית** בנוסח הזה:

_____ of supervision the under out carried was work This

University Ilan-Work, Bar Social of the Louis and Gabi Weisfeld School of

יש לברר עם המנחה כיצד יש לרשום את שמו/ה בעברית ובאנגלית.

ד. עמוד תודות - עמוד נוסף לפני תוכן העניינים. זהו עמוד רשות המאפשר לכותב להודות לכל מי שהוא רוצה להודות לו (בן זוג, בת זוג, הורים, ילדים וכו'). בעמוד זה נהוג להביע תודה מיוחדת למנחה.

2. תוכן העניינים

בתוכן העניינים מופיעות כותרות הפרקים ופרקי המשנה בסדר שבו הן מופיעות בעבודה עם ציון מספרי העמודים. על שמות הפרקים ופרקי המשנה לבטא את תוכנם באופן תמציתי ומדויק. מומלץ אך לא חובה למספר את פרקי העבודה ואת פרקי המשנה הן בגוף העבודה והן בתוכן העניינים. יש להגדיר את התוכן של הנספחים בתוכן העניינים ולא להסתפק ברישום חלקי, כגון נספח ו.

3. פרקי העבודה

תקציר

בעבודת התזה מופיעים תקציר בעברית ותקציר באנגלית. התקציר בעברית יבוא אחרי עמוד תוכן העניינים. התקציר באנגלית יבוא אחרי עמוד השער האחורי (באנגלית) כשהוא פונה לכוון השער באנגלית. **אורך כל אחד מהתקצירים לא יעלה על שלושה עמודים.**

התקציר הוא תמצית קצרה, מדויקת וממצה של תוכן העבודה. עליו להציג בקיצור את נושא המחקר, מערך המחקר, ממצאיו ומסקנותיו. אין לכלול בתקציר מידע שאינו מופיע בעבודה. ניתן לבדוק את דיוק התקציר באמצעות השוואתו לראשי הפרקים של העבודה. מומלץ לכתוב את התקציר בסיום כתיבת העבודה. התקציר יכלול את המבנה הזה:

1. רקע כללי

2. הצגת שאלת המחקר וההשערות

3. שיטת המחקר, כולל הליך, נבדקים, כלים ושיטת הניתוח

4. ממצאים עיקריים

5. מסקנות וחשיבות מחקר

מבוא

המבוא כולל את המסגרת התיאורטית והאמפירית ואת סקירת הספרות העדכנית. המבוא פותח בהקדמה, ובה הסבר כללי של נושא המחקר, מטרותיו וחשיבותו התיאורטית והמעשית.

לאחר ההקדמה יש להציג את המסגרת התיאורטית והאמפירית. העיקרון המנחה בארגון המסגרת התיאורטית והאמפירית הוא מעבר מהכללי אל הספציפי ומן הוותיק אל העדכני. פסקת הפתיחה היא החלק הרחב ביותר, ובהמשכה יש לפתח את הרקע התיאורטי למחקר, תוך שימוש בספרות הקיימת ובטיעונים כדי להוביל להשערות המחקר. השערות המחקר, המנוסחות בסופו של חלק זה, הן תשובה ספציפית לבעיה הרחבה שהוצגה. לפיכך, מטרת פיתוח הרקע היא להוביל להשערה ולשכנע בחשיבותה. חשוב להבהיר את ההמשכיות הלוגית שבין המחקרים הקודמים שנערכו בנושא לבין המחקר שלכם, כלומר, את האופן שבו המחקר שלכם קשור למחקר שכבר נעשה בתחום, נובע ממנו או מתקשר אליו. חשוב מאד לעשות שימוש בספרות עדכנית ככל הניתן ולא להסתמך על מחקרים ישנים.

הבעיה המחקרית תובא בצורה של השערה, הכוללת קשר צפוי בין משתנים, או בצורה של שאלה ממוקדת היטב. לעתים ייתכן, שיהיו כמה שאלות או השערות. יש לוודא שלכל שאלה או השערה נימוק תאורטי. סקירת הספרות חייבת, בכל מקרה, להסתיים בהצגה פורמאלית של השאלות או ההשערות של העבודה.

שיטת המחקר

פרק זה יכלול שלושה סעיפים:

1. הליך המחקר: תיאור האופן שבו נערך המחקר. לדוגמה, כיצד איתרתם את הנבדקים המתאימים, כיצד פניתם אליהם, באיזה אופן הם נתנו את הסכמתם להשתתף במחקר, כמה זמן ארך המפגש עמם וכו'.
2. נבדקים/אוכלוסיית המחקר: תיאור המדגם ששימש לצורך המחקר, כולל מאפייניו הרלוונטיים (מין, גיל, מוצא וכו').
3. כלי המחקר: תיאור מפורט של כל כלי המחקר, תוך התייחסות לסוגיות של תוקף ומהימנות.

ממצאים

בפרק זה מוצגים ממצאי המחקר שערכתם לפי הסדר של שאלות המחקר/השערות המחקר המוצגות בסוף המבוא/הסקירה התיאורטית. אם מוצגות כמה שאלות או השערות, יהיה פרק הממצאים מחולק לתת פרקים בהתאם. בראש כל תת-פרק תבוא כותרת. על המבנה הפנימי של כל פרק להיות אחיד ולאפשר מעבר מסיומו של הפרק האחד אל פתיחתו של הפרק הבא. במחקר כמותי פרק הממצאים ייוחד להצגת הממצאים בלבד והדיון בהם יהיה בפרק דיון. בכל מקרה יש לציין מפורשות אם הממצאים תומכים בהשערות או לא. במחקר איכותני הצגת הממצאים עשויה להיות מלווה בפרשנות. עם זאת, יש להקפיד על הבחנה ברורה בין הממצא לבין הפרשנות.

דיון ומסקנות

פרק הדיון מתמקד בפירוש הממצאים ובהערכתם, וכולל, בדרך-כלל, שלושה מרכיבים: האחד, סיכום הממצאים אגב בחינת מידת ההלימה בין ממצאי המחקר להשערותיו. אם מידת ההלימה גדולה, על חלק זה להיות קצר ותמציתי. אם יש פער או סתירה בין ההשערות לבין הממצאים, יש צורך בהסברים מפורטים יותר. בהצגת ההסברים, ניתן להעלות השערות שאין להן בסיס ישיר בממצאים. כאשר אתם מציגים השערות, ודאו שהן מוצגות ככאלה (למשל, באמצעות המילים "ייתכן ש..."). בתיאור הממצאים בפרק הדיון יש להשתמש בלשון עבר. בהתייחסות למשמעותם של הממצאים יש להשתמש בלשון הווה. המרכיב השני בדיון, הצגת הדמיון או השוני בין ממצאי המחקר לבין אלה שנמצאו במחקרים קודמים. יש להבהיר באיזו מידה, ומאיזו זווית, הממצאים שלכם מעשירים את המסורת התיאורטית והמחקרית שהתגבשה בנושא העבודה או סוטים ממנה. בהיבט זה, פרק הדיון נקשר לסקירת הספרות שהוצגה במבוא ואמור לנבוע ממנה בשילוב הממצאים החדשים שהתקבלו במחקר הנוכחי. המרכיב השלישי בדיון הוא הצגת מסקנות העולות מן המחקר. ניתן להעלות היבטים או שאלות, שבדיעבד הסתבר לכם שהייתם צריכים להחשיב או לשקול; או בעיות חדשות שהממצאים שלכם מעלים ושראויות לליבון בעתיד. יש להתייחס בפרק הדיון גם למגבלות המחקר, להצעות למחקרים עתידיים ולהשלכות התאורטיות והפרקטיות שלו.

הערות שוליים

מומלץ להימנע מהערות שוליים. אם בכל זאת מצאתם לנכון להוסיף הערות, יש למקמן בתחתית העמוד ברווח של שורה אחת, כאשר קו מפריד בין הטקסט וההערות, או בסוף העבודה לאחר הפרק האחרון. יש למספר את ההערות במספר רץ מתחילת העבודה ועד סופה.

ביבליוגרפיה

הביבליוגרפיה כוללת את כל הפריטים שהוזכרו בגוף הטקסט, ורק אותם. אין לכלול בה פריטים נוספים. פרטי הרישום הביבליוגרפי צריכים להיעשות עפ"י כללי האזכור והציטוט של ה-APA (ראו הנחיות בהמשך).

נספחים

בנספחים מופיעים שאלוני המחקר, מכתב פנייה, אישור ועדת אתיקה אם נדרש, לוחות וכו'. מטרת הנספחים היא להבהיר נושאים במהלך העבודה. הפניות לנספחים יובאו בגוף הטקסט במספר רץ עפ"י סדר הופעתם בטקסט. יש לכלול את שמות הנספחים ברשימת תוכן העניינים בתחילת העבודה.

לוחות

במקרים רבים, הצגת הנתונים בלוח או בתרשים דרושה כדי לאפשר לקוראים להבין את הממצאים. הבחירה בלוח או בתרשים תלויה בסוג הנתונים ובמטרת ההצגה. הלוחות מציגים את הנתונים בצורה מדויקת יותר, ואילו תרשים מושך יותר את העין ומסייע להבהיר דפוסי נתונים מורכבים (כגון אינטראקציות). בכל מקרה, אין להציג את אותם הנתונים בכמה אופנים (כגון לוח ותרשים). נוסף על כך, יש לזכור כי לוחות ותרשימים נועדו להשלים את הטקסט הכתוב או להבהירו, אך הם אינם יכולים להחליפו. לכן, יש להסביר בגוף הטקסט את הנתונים המופיעים בלוח או בתרשים.

לכל לוח או תרשים יש להפנות בגוף הטקסט (לדוגמה, "ראה תרשים 1"). יש למספר לוחות ותרשימים במספור רץ, כל סוג בנפרד. מעל לכל תרשים או לוח תופיע כותרת המבהירה את תוכנו. במקרה הצורך, יש לכלול מקראה ללוח, להבהרת משמעות המשתנים. כדי ללמוד כיצד להציג לוחות בצורה נכונה מומלץ לעיין בכתבי העת המובילים בתחום התזה שלכם ולהקפיד על כללי ה-APA.

רישום מקורות

הערה: נספח זה נכתב לנוחות הסטודנט. עם זאת, הכללים המחייבים הם הכללים העדכניים של APA. המדריכים נמצאים בספריות מדעי החברה ופסיכולוגיה.

העיקרון החשוב ביותר של כתיבה אקדמית הוא לומר דבר בשם אומרו. לכן על הכותבים להקפיד לייחס כל רעיון או פיסת מידע למקורם, וכך להימנע מלייחס לעצמם רעיונות או מידע שסופקו על-ידי אחרים. אין כל פגם בכך שרוב הרעיונות והמידע המובאים בעבודת בתזה, מקורם בהוגים ובחוקרים קודמים. נהפוך הוא, מעצם טבעה עבודה אקדמית מתבססת על עבודות ומחקרים קודמים בנושא, אולם המקורות צריכים להיות מובאים במפורש ובצורה ברורה.

להלן מספר כללים החלים על אמירת דבר בשם אומרו:

1. כל רעיון, אמירה, ידיעה, ממצאים, ציטוט, לוח או ציור הלקוחים ממקור אחר, ילוו במראה מקום בגוף העבודה. מראה המקום יבוא בסוגריים ויכלול את שם המשפחה של המחבר, שנת הפרסום והעמוד/ים (אם ההפניה היא לעמוד/ים מסוימ/ים). פרטיו המלאים של המקור המאוזכר יבואו ברשימה הביבליוגרפית. כך יש לנהוג גם לגבי אזכור המובא בהערות. כלל זה חל לגבי כל מקור, בין שמדובר בספר, מאמר, עבודה, עיתון, הרצאה וכדומה.
2. אם מזכירים רעיון או חומר אמפירי ממקור משני שמצדו מסתמך על מקור אחר - יש לאזכר בגוף הטקסט הן את המקור המשני והן את המקור הראשוני של הרעיון או המידע. אין להשאיר אצל הקורא רושם כאילו הכותב/ת עצמו קרא/ה את המקור הראשוני ומסתמך/ת עליו ישירות. בביבליוגרפיה יופיעו אזכורי שני המקורות במלואם. מומלץ להימנע מציטוט ממקורות משניים, ולהשתמש בכך רק כאשר אין כל אפשרות להשיג את המקור הראשוני.
3. יש להכניס ציטטה קצרה (משפט אחד) בין מרכאות. ציטטה שאורכה למעלה ממשפט אחד יש לרשום במוכנס (לא בקו השוליים של העמוד, אלא פנימה לו), בלא מרכאות. למרות שכל הטקסט נכתב ברווח כפול, הציטוט המוכנס יירשם ברווח בודד.

4. השמטת מילה או יותר מתוך קטע מצוטט, יש לציין באמצעות שלוש נקודות במקום המילים שהושמטו. לדוגמה:
"הסיבה השנייה...מתייחסת למעמד חברתי."
5. אם ברצונכם להוסיף מילים משלכם בתוך הציטטה לשם הבהרה, עשו זאת בתוך סוגריים מרובעים ([ ]).
6. הדגשת מילה או משפט בציטטה תעשה על ידי מתיחת קו מתחת למילה או למשפט המודגשים, או על ידי הדגשה (bold). עליכם לציין האם ההדגשה היא במקור או שזו הדגשה שלכם. לאחר הציטטה יש לכתוב בסוגריים מרובעים: [ההדגשה במקור] או [ההדגשה שלי].
7. אם הנכם מביאים טבלאות וציורים ממקור אחר, יש לציין את שם המקור.
8. מקור שמופיע בלועזית יירשם בטקסט בתעתיק עברי, ואילו באזכורו בסוגריים יירשם בשפת המקור עם שנת הפרסום. לדוגמה: "שוורץ (Schwartz, 2003) טענה כי..."
9. הציטוט ממקור מהאינטרנט הוא כמו ציטוט של כל מקור אחר. כלומר, יש לרשום בגוף הטקסט פרטים המזהים את המחבר (אם הם ידועים) ואת השנה בסוגריים. יש לרשום את הפרטים המלאים לגבי האתר (כולל תאריך ה-DOWNLOAD) ברשימת הביבליוגרפיה.

חשוב: אין להסתפק באזכור המקורות בביבליוגרפיה הכללית בלבד. יש לאזכר כל מקור ומקור גם במקום המתאים בגוף הטקסט! שימוש ברעיונות או בחומר של מישוהו אחר, ללא אזכור המקור הן במקום המתאים בגוף הטקסט והן בביבליוגרפיה הכללית, יגרור תגובה חמורה עד כדי הגשת תלונה לוועדת המשמעת של האוניברסיטה.

הנחיות הדפסה

יש להדפיס את עבודת התזה ברווח כפול, בפונט David – בעברית (כמו שורות אלה) ובפונט Times New Roman באנגלית. גודל האותיות יהיה 12 וגודל הנייר יהיה A4. יש להשאיר שוליים של 2.54 ס"מ מצד שמאל, למעלה ולמטה. בצד ימין, לצורך כריכה, רוחב השוליים 3.54 ס"מ. יש ליישר את הטקסט לימין, ואין להשתמש ביישור דו-צידו.

עיצוב הכותרות - עיצובן של כותרות הפרקים צריך לשקף את מבנה העבודה. עיצובן של כותרות הפרקים הראשיים צריך להיות אחיד, ושונה מעיצובן של כותרות פרקי המשנה. כותרות הפרקים הראשיים כתובות בגודל אות 14, ומודגשות ב-Bold. כותרות פרקי המשנה כתובות בגודל אות 12, ומודגשות אף הן ב-Bold. לבסוף, כותרות הסעיפים שבתוך פרקי המשנה מודגשות באמצעות קו תחתי בלבד. ניתן לספרר את כל הכותרות וכותרות המשנה בספרור מדורג: 1., 1.1., 1.1.1., וכן 1., 1.2., 1.2.1. וכו'.

פסקאות - כל פסקה תתחיל באופן מוכנס על-ידי tab. אין להשאיר שורות ריקות בין פסקה לפסקה. על כל פסקה להביע בכמה שורות רעיון אחד, הממשיך את הרעיון שהוצג בפסקה הקודמת, ומוביל לרעיון שמוצג בפסקה הבאה. יש להימנע מהכללת כמה רעיונות שונים באותה פסקה, מחד גיסא, ואין לייחד לכל משפט או שניים פסקה נפרדת, מאידך גיסא.

משפטים - יש לבנות את המשפטים בהתאם לכללי השפה העברית. נושא המשפט צריך להיות מובן לקורא. יש לשים לב לשימוש נכון בזכר ובנקבה ובגופים. המשפט צריך להיות בעל אורך סביר. מותר, ואף נחוץ, להשתמש

במשפטים מורכבים, אולם רק במידה שבה הם בהירים ומובנים. אין להשתמש במשפטים המשתרעים על-פני ארבע או חמש שורות. במקרה כזה, יש להשתמש בנקודות על-מנת לחלק משפט ארוך למשפטים בהירים בעלי אורך סביר.

סימני פיסוק - יש להשתמש בסימני פיסוק בהתאם לכללי השפה העברית. על סימני הפיסוק להיות ממוקמים באופן שישקף את מבנה המשפט, ויקנה לו משמעות ברורה. לדוגמה, בסיום כל משפט צריכה להופיע נקודה. בין חלקי המשפט השונים יפריד פסיק. יש להבחין בין מקף מפריד למקף מחבר, ולהשתמש בהם בהתאם לתפקידם במשפט. אין להשתמש במקפים במקום בפסיק. אין לשים פסיק או נקודה לפני סוגריים. באופן דומה, יש להשתמש ברווחים בהתאם לכללי השפה. לדוגמה, אין להשאיר רווח לפני פסיק או נקודה.